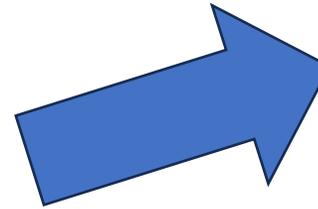
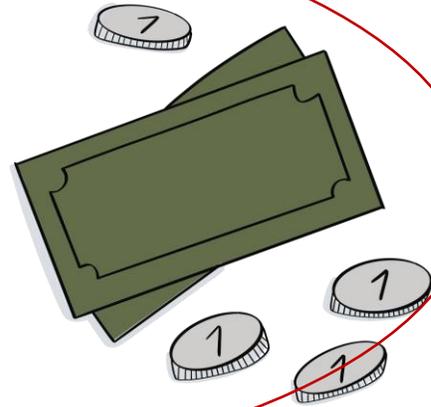
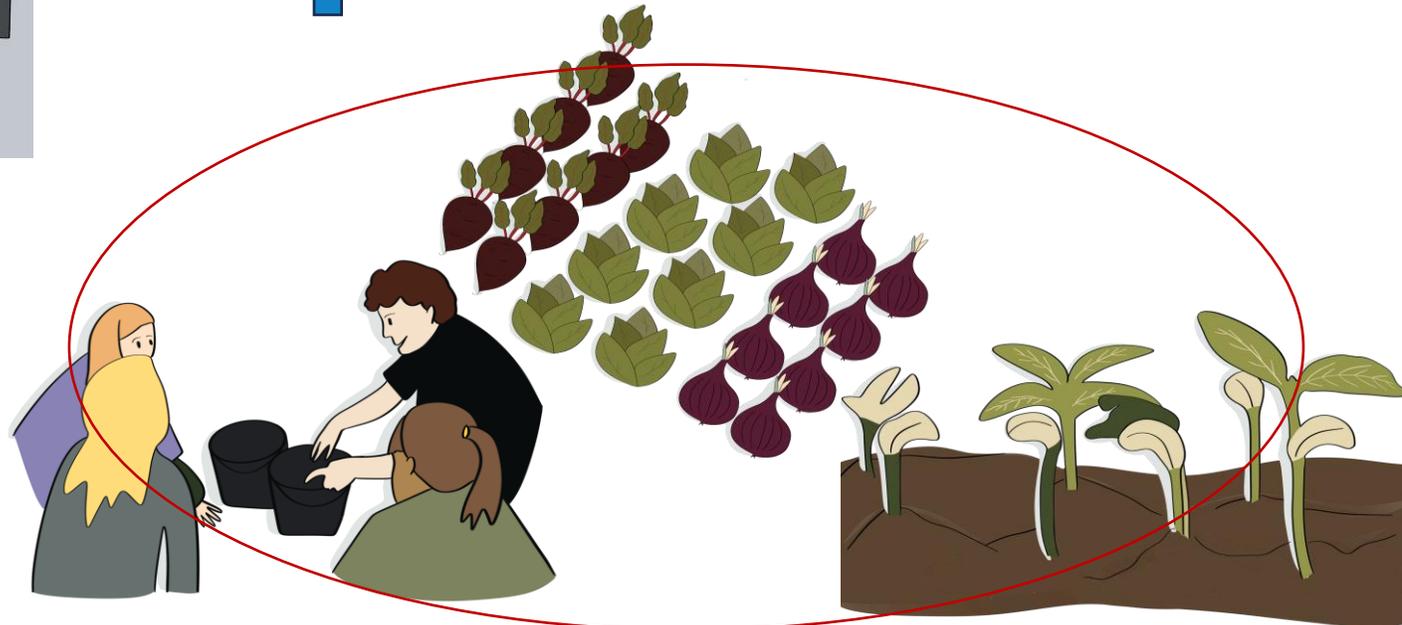

HVA ER ET
OPPSTARTSPROGRAM
OG HVORDAN
KOMME IGANG?

Bondensmarked
////////// NORGE

Marked
+
Hagebruk

Markedshager i Norge

[Nyheter](#)[Om](#)[Nyhetsbrev](#)[Finn markedshage](#)[Kunnskapsbank](#) ▾[Prosjekter](#)[Søk](#) 🔍

Kunnskapsbank

Finn markedshage

Prosjekter

Markedshager i Norge

Markedshager i Norge er møteplassen for læring og erfaringsutveksling for deg som vil drive en profesjonell markedshageproduksjon, med salg til et lokalt marked.

Vi kan tilby nettverk og kunnskap om markedshagedrift og andre småskala grøntproduksjoner for bønder og gartnere over hele landet.

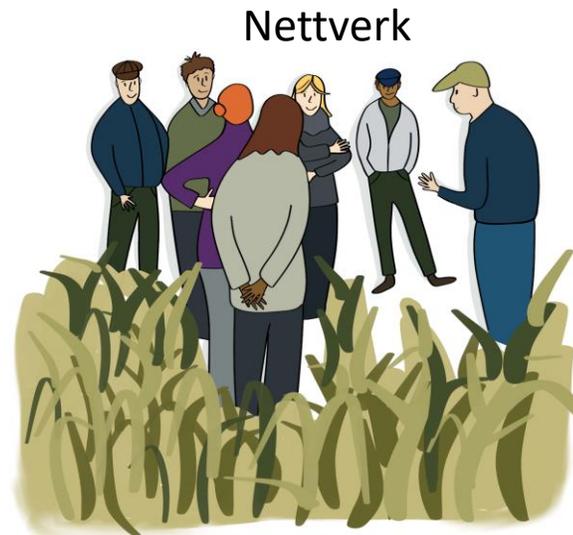
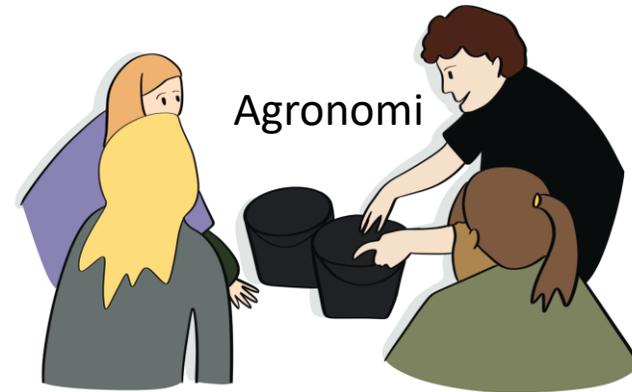
Nyheter

17.08.2023

**Øko-godkjenning av
markedshagen - Webinar -
Øko-veke**

www.markedshage.no

MÅL – trygg start – mot til å fortsette!

HER STARTER DU OPPSTARTSPROGRAM

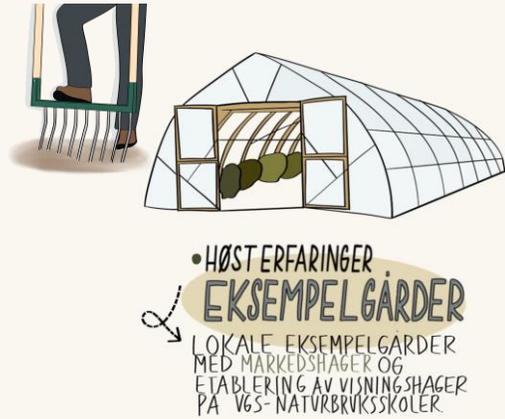
JEG LÆRER Å
STARTE EN
MARKEDSHAGE

◦ JEG DELTAR
PÅ MARKEDSHAGEKURS

◦ LOKALMAT OG MARKEDSRESSURSER

◦ LOKALE
ENTREPRENØR-
RESSURSER

FASER

1. VEKSTSESONG

2. VEKSTSESONG

3. VEKSTSESONG

-----OPPSTARTSPROGRAM-----

-----DRIFT-----

◦ MENTORORDNING

FÅ HJELP EKSPERTER

◦ RÅDGIVNINGSPAKKER
FRA NLR

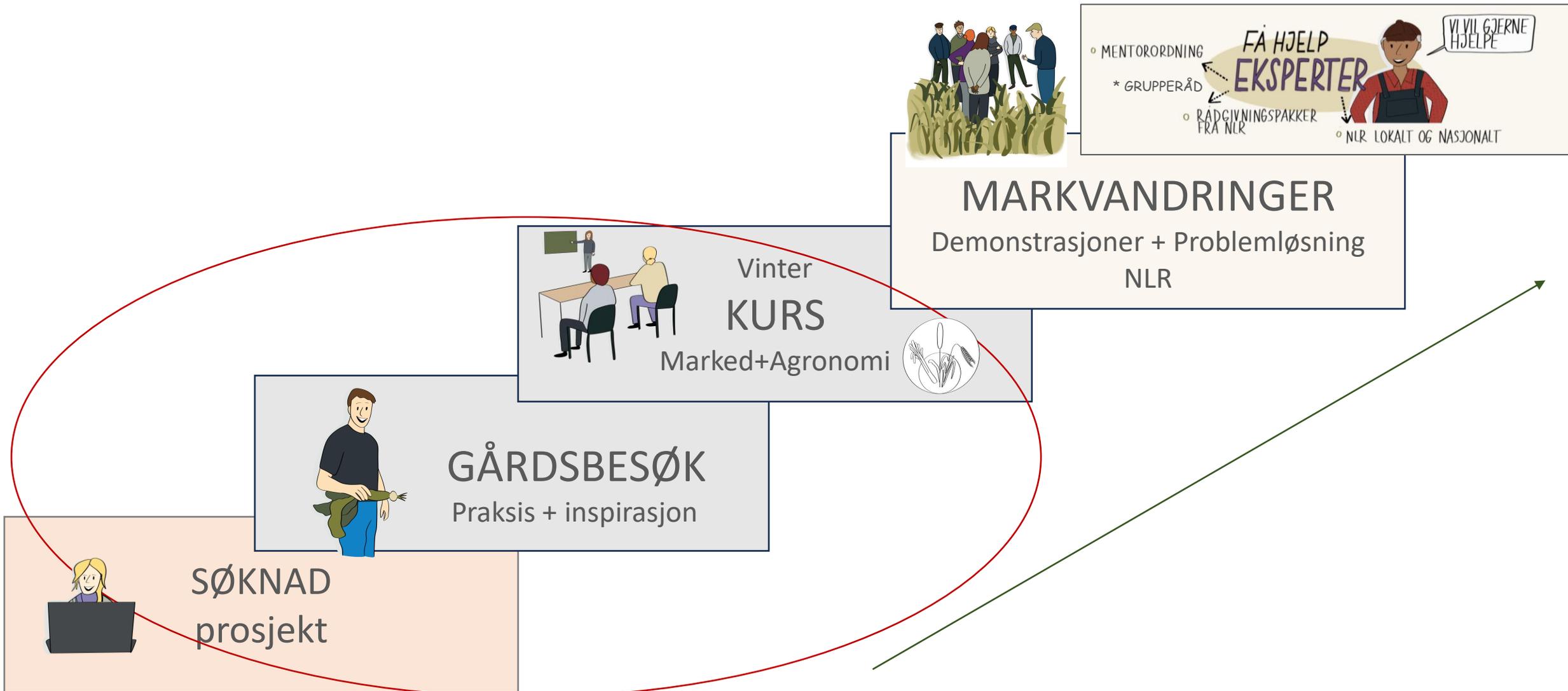
◦ NLR LOKALT OG NASJONALT

◦ GRUPPERÅD

VI VIL GJERNE
HJELPE

Byggsteinene i oppstartsprogrammet

AKTIVITETER

GÅRD

- Gårdsbesøk - markvandring u/fagrådgiver
- Markvandring m/fagrådgiver
- Digital markvandring med gårdspresentasjon og rådgiver
- Markvandring med fagrådgiver på tlf eller oppfølging
- Rådgivingsgrupper med rådgiver – markvandring og digitale treff

KURS

- Digitale kurs - oppstartsprogram
- Digitale foredrag - lukket
- Digitale opptak – gratis
- Digitale opptak – oppstartsprogram
- Fysiske samlinger med workshops

RÅD

- En-en-rådgiving - NLR
- Grupperåd - NLR
- Bedriftsrådgiving - Næringshagene
- Innovasjon Norge

HER STARTER DU OPPSTARTSPROGRAM

JEG LÆRER Å
STARTE EN
MARKEDSHAGE

◦ JEG DELTAR
PÅ MARKEDSHAGEKURS

◦ LOKALMAT OG MARKEDSRESSURSER

◦ LOKALE
ENTREPRENØR-
RESSURSER

Høst

SEPTEMBER-DESEMBER

Søknad

Foreslå arbeidsgruppe

Vinter

MARS

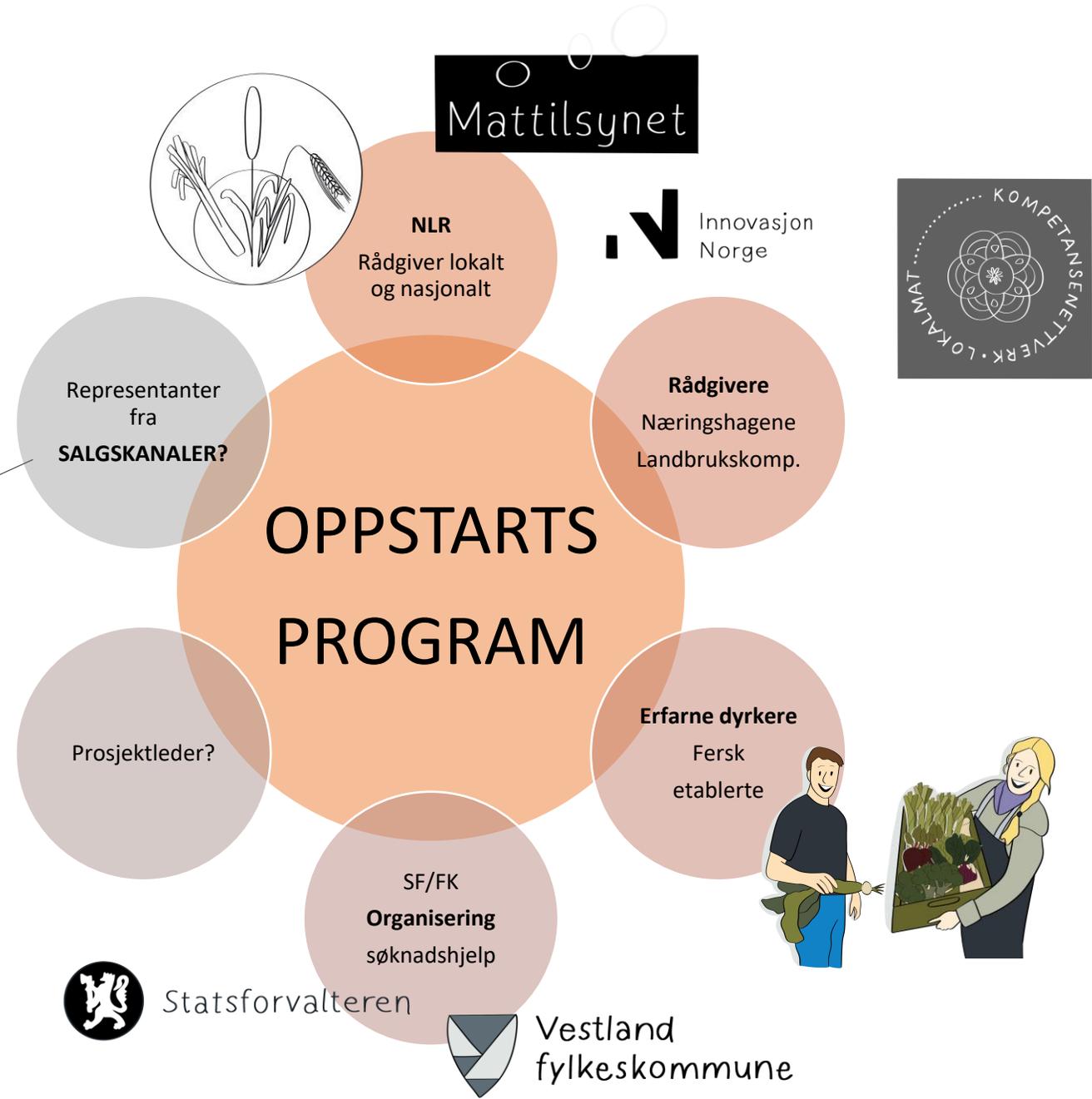
Annonsering

Markedsføring oppstartsprogram

Inspirasjonsseminar – nasjonalt?

Hvem må med?

- start
- underveis

VEKST- SESONG 1

GÅRDSBESØK 1 – APRIL/MAI

- Bli kjent (inkl. rådgiver)
- Forventningsavklaring
- Velge areal og forberede testbed

GÅRDSBESØK 2 – AUGUST/SEPT.

- Inspirasjon
- Sesongtema: Luking og organisering av arbeidsstasjoner
- Utstyr til test-bed – startkit

HØST

FYSISK SAMLING 1 – inspirasjon og introduksjon

Tema agronomi – forbered oppstart av en markedshage

Tema entreprenørskap – forbered din bedrift

Produsent - testbed

Hjemmeoppgaver

NASJONALT MARKEDSHAGEKURS

7 samlinger – november + desember

webinarer

NLR ansvaret – egen påmelding + pris

VINTER

FYSISK SAMLING 2 – EV. HØST – Grunnleggende agronomi og entreprenørskap

- Tema agronomi: Grunnleggende agronomi
- Tema entreprenørskap: Grunnleggende entreprenørskap
- Produsent - etablert
- Hjemmeoppgaver

WEBINAR-SAMLINGER – planegge testbed

4-6 stk

Digitale grupperom

Tema: -Planlegging av markedshagen del 1 og 2 + ev. Planteoppal (nasjonalt)
-Infrastruktur og arbeidsflyt del 1 og 2

Hjemmeoppgaver

FYSISK SAMLING 3 - Grønt fraspark!

- Tema agronomi: siste forberedelser
- Tema entreprenørskap: Møt kunden – ditt første salg – veien videre
- Produsent – en oppstartshistorie, få mot til å gå igang
- Presentasjon av din markedshage? – 4-6 min

VEKST- SESONG 2

TILVALG

ØKO-VEKA inspirasjon og økologisk drift – nasjonalt - SEPT

Jord-og grøftekurs – regionalt NLR - HØST

Frø-og utstørsbestillingskveld – lokalt – FEBRUAR

Planteoppal – webinar – nasjonalt? Februar?

Jobbskygging – lokalt – SOMMER ÅR 1 OG 2 (?)

Mentor ? (for dem med erfaring) – NLR 1. desember-
søknadsfrist

DRIFT OG UTVIDING – år 2 og 3

Markvandring *med rådgiver fysisk tilstede*

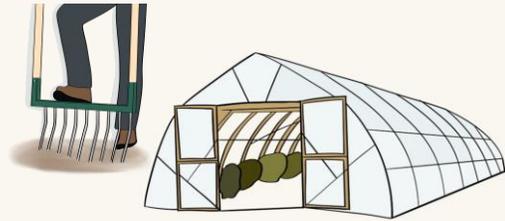
En-en-rådgiving : NLR eller/og næringshage

Mentor – NLR – 1. des

Grupperåd – markvandringer

Innovasjon Norge – søknad og investeringer

FASER

• HØST ERFARINGER
EKSEMPELGÅRDER
LOKALE EKSEMPELGÅRDER
MED MARKEDSHAGER OG
ETABLERING AV VISNINGSHAGER
PÅ VGS-NATURBRUKSSKOLER

1. VEKSTSESONG

-----OPPSTARTSPROGRAM-----

2. VEKSTSESONG

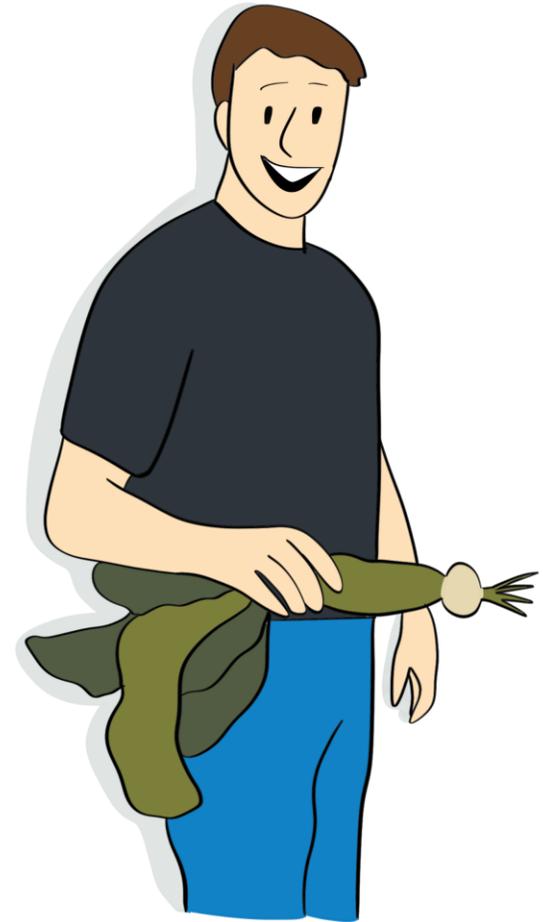

3. VEKSTSESONG

-----DRIFT-----

Eksempler i praksis 2022-2023

- Vestfold (ny versjon under utarbeiding)
- Vestland
- Trøndelag

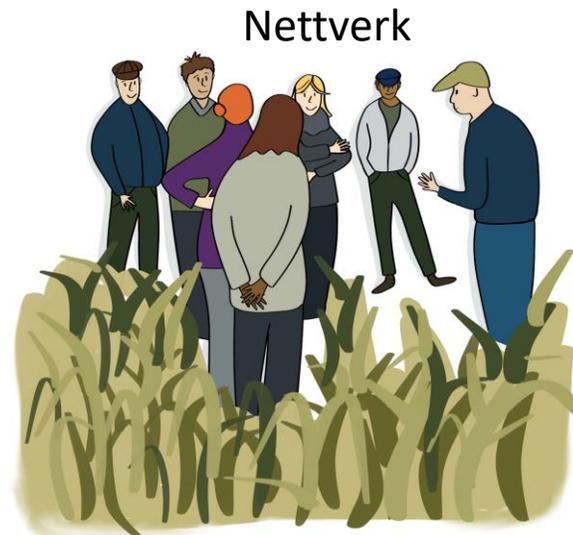
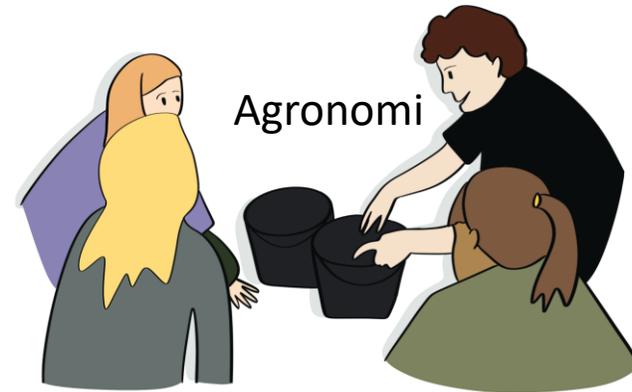
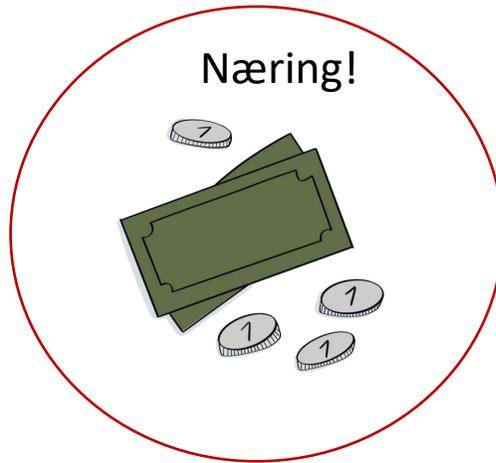

Takk for oss!

- [Kontaktinformasjon](#)
- [Nyheter](#)
- [Abonner på nyhetsbrev](#)
- [Oppstartsprogram – opptak](#)
- [Samleside for inspirasjon og erfaringsdeling](#)

MÅL – trygg start – mot til å fortsette!

VEKSTSESONG 3

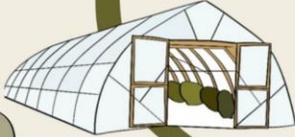
VEIEN
FOR Å BLI
MARKEDSHAGE-
PRODUSENT

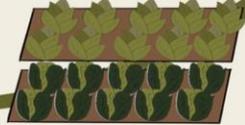
VEKSTSESONG 1

Innovas
Norge

VEKSTSESONG 2

GARDSBUTIKK

OPPSTARTS-
PROGRAM

DRIFT

VEDLEGG - detaljer for plansje 13+14

- Se de to neste plansjene – kan være nyttig å ha ved søknadsskriving

Oppstartsprogram - HØST

FYSISK SAMLING 1 – inspirasjon og introduksjon

Tema agronomi – Forbered oppstart av markedshage: gårdsanalyse (økonomiske og menneskelige ressurser), årshjul, jordprøver, jordart, regionale tilpasninger

Tema bedrift – Hva er en foretningsmodell, SMARTE mål og høre historie om testbed + testsalgsår.

Produsent?

Hjemmeoppgaver - ferdigstille gårdsanalyse og ta jordprøver, se virtuelle studieturer – hvordan skal min bedrift se ut?

NASJONALT MARKEDSHAGEKURS

7 samlinger – november + desember

webinarer

NLR ansvaret – egen påmelding + pris

Oppstarts- Program

VINTER

FYSISK SAMLING 2 – EV. HØST – Grunnleggende agronomi og entreprenørskap

- Tema agronomi: Vekstskifte, gjødslingsplanlegging og kompost, offentlige krav (Mattilsynet inviteres)
- Tema entreprenørskap: Forretningsmodell (konkrete eksempler), prissetting, valg av salgskanal og rekruttering av kunder (heispresentasjon, start)
- Produsent?
- Hjemmeoppgaver – presentere din markedshage (hva, hvor, hvordan, hvorfor?)

WEBINAR-SAMLINGER – planegge testbed

4-6 stk – ledet av prosjektleder og ev. en produsent – etablering av praksis

Digitale grupperom kan brukes - Nok diskusjonstid !

Tema: Planlegging av markedshagen del 1 og 2: planleggingsverktøy + vekstskifte og frøbestilling og planteoppal (nasjonalt?). Infrastruktur og arbeidsflyt del 1 og 2: effektiv organisering (LEAN), logistikk (høsting-pakking etc.), bestilling av utstyr (grunnpakke)

Hjemmeoppgaver – bruk gjerne temawebinarene på markedshage.no

FYSISK SAMLING 3 - Grønt fraspark!

- Tema agronomi: ugrashåndtering og etablering av dyrkingsbed, viktige valg (eget planteoppal, kjøpe?)
- Tema entreprenørskap: Møt kunden, ditt første salg, betalingsløsninger markedsføring og «heispresentasjoner», veien videre
- Produsent? – en oppstartshistorie, få mot til å gå igang
- Presentasjon av din foretningsmodell – 6 min hver (Pecha cutcha)? Kan kuttes